

1 - Kedy môže zamestnanec poukázať 2 % dane rodičom?

V zmysle § 52zzzb ods. 7 zákona o dani z príjmov ustanovenie § 50aa zákona o dani z príjmov v znení účinnom od 1. januára 2025 sa prvýkrát použije pri poukázaní podielu zaplatenej dane pre rodiča z vyhlásenia za zdaňovacie obdobie začínajúce najsôr 1. januára 2025 (t.j. v roku 2026 za rok 2025).

2 - Môže zamestnanec (občan ČR) dlhodobo žijúci a pracujúci na území Slovenskej republiky poukázať podiel zaplatenej dane svojim rodičom žijúcim v Českej republike?

Vzhľadom na znenie § 50aa ZDP a skutočnosť, že asignácia dane nahrádza pôvodný rodičovský dôchodok vyplácaný slovenským dôchodkovým systémom, aj asignácia dane pre rodičov môže byť daňovníkom poukázaná rodičovi, ktorému je vyplácaný dôchodok zo slovenského dôchodkového systému bez ohľadu na skutočnosť, či žije alebo ešte pracuje/pracoval v zahraničí. To znamená, že ak rodičia žijú v Českej republike a poberajú dôchodok uvedený v § 50aa ZDP zo zahraničného poistenia rovnakého druhu, potom ich dieťa pracujúce na území Slovenskej republiky nemá možnosť im poukázať podiel zaplatenej dane podľa § 50aa ZDP.

3 - Môže zamestnanec poukázať 2 % dane iba jednému rodičovi alebo obom rodičom?

Daňovník má možnosť poukázať podiel zaplatenej dane ním určenému rodičovi alebo rodičom, pričom ak sa daňovník rozhodne poukázať podiel zaplatenej dane len jednému ním určenému rodičovi, poukáže mu podiel vo výške 2 % zaplatenej dane a ak sa rozhodne poukázať obidvom rodičom, každému z nich poukáže sumu vo výške 2 % podielu zaplatenej dane.

4 - Ak poukáže zamestnanec 2 % dane rodičom, môže darovať 2 % dane aj podľa § 50 zákona - t.j. občianskemu združeniu alebo neziskovej organizácii?

Možnosť poukázať 2 % zaplatenej dane v zmysle § 50 ZDP zostáva zachovaná, takže aj naďalej bude možné vybranej neziskovej organizácii/ občianskemu združeniu poukázať 2% a v prípade splnenia zákonných podmienok aj 3% zaplatenej dane. Zároveň pribudla možnosť poukázať 2% zaplatenej dane obom rodičom. O asignácii rozhoduje daňovník, takže je len na ňom, či poukáže peniaze všetkým trom subjektom, alebo iba rodičom, neziskovke/občianskemu združeniu alebo iba jednému z rodičov.

5 - Môže zamestnanec darovať 2% zaplatenej dane napr. svokre? Manžel si uplatňoval daňový bonus a jeho zaplatená daň znížená o daňový bonus podľa § 33 je nulová.

Nie, 2 % zaplatenej dane sa dajú darovať výlučne rodičom daňovníka, nie svokre.

6 - Je stanovená minimálna suma na poukázanie podielu zaplatenej dane pre rodiča?

Áno, zákon stanovuje minimálnu sumu na poukázanie a to najmenej 3 eurá.

7 - Ak chce zamestnanec rodičovi poukázať 2% zaplatenej dane, musí sa rodič niekde registrovať, aby tieto peniaze dostal?

Nie, zo strany rodiča nie je potrebná žiadna registrácia. FR SR do štyroch mesiacov po uplynutí lehoty na podanie vyhlásenia podľa § 50aa ods. 1 ZDP prevedie Sociálnej poisťovni podiel zaplatenej dane podľa pre rodiča uvedeného vo vyhlásení, ak daňovník splnil podmienky podľa odsekov 2 a 5, a v rovnakej lehote doručí Sociálnej poisťovni údaje o rodičovi v rozsahu podľa odseku 4 písm. c) a sumu podielu zaplatenej dane pre rodiča, ktorá sa mu má poukázať. Následne Sociálna poisťovňa vyplatí podiel zaplatenej dane rodičovi/rodičom.

8 - Ak sa rozhodnem poukázať podiel zaplatenej dane iba jednému rodičovi, môžem mu poukázať 4 %?

Nie, percentá nie je možné kumulovať, to znamená, že daňovník môže darovať jednému z rodičov iba 2 % zaplatenej dane.

9 - Môže zamestnanec rodičovi poskytnúť 3% zaplatenej dane, tak ako napríklad neziskovke alebo občianskemu združeniu?

Nie, každému rodičovi môže daňovník poukázať iba 2 % zaplatenej dane.

10 - Po podaní dodatočného daňového priznania sa daňovníkovi zvýšila ročná daň. Poukáže sa rodičom suma 2 % z toho rozdielu?

Nie, podiel zaplatenej dane prevedený správcom dane Sociálnej poisťovni nie je možné upravovať, a to ani v prípade, ak sa dodatočne zistí, že daňová povinnosť daňovníka bola vyššia.

11 - Rodič je poberateľom predčasného starobného dôchodku k 31.12.2025, poberateľom "klasického" starobného dôchodku sa stane až v roku 2026. Je možné poukázať tomuto rodičovi 2% zaplatenej dane už vo Vyhlásení/daňovom priznaní za rok 2025?

Nie, ak rodič dovŕši dôchodkový vek až v roku 2026 (aj keď teraz je poberateľom predčasného starobného dôchodku), 2% zaplatenej dane mu bude môcť dieťa poukázať až v daňovom priznaní/Vyhlásení za rok 2026.

12 - Zamestnanec, ktorému zamestnávateľ vykonal ročné zúčtovanie, chce poukázať zaplatenú daň len rodičom. Pri vyplňaní tlačiva Vyhlásenie o poukázaní zaplatenej dane v II. oddiele zaškrtnie, že neuplatňuje postup podľa § 50. Vyplňa však v tejto časti riadky 12, 13 a 14 podľa potvrdenia o zaplatení dane?

Ak zamestnanec chce prostredníctvom Vyhlásenia na poukázanie podielu zaplatenej dane uplatniť len postup podľa § 50aa zákona o dani z príjmov, teda poukázať 2 % len rodičom, zaškrtnie v II. oddiele, že neuplatňuje postup podľa § 50 zákona. Riadky 12, 13 a 14 sa v uvedenom prípade nevyplnia.

13 - Otec zamestnanca už nežije, možno poukázať žijúcej matke 4% zaplatenej dane?

Nie, každému rodičovi je možné poukázať len 2% dane.

14 - Môže zamestnanec poukázať 2% zaplatenej dane manželke, ktorá je už poberateľkou starobného dôchodku?

Nie, daňovník môže poukázať 2% zaplatenej dane len svojim rodičom, ak spĺňajú podmienky.

15 - Môže zamestnanec 2% dane poukázať aj starým rodičom (ako vnúča)?

Nie, tento postup nie je možný.

16 - Zamestnancov rodič (poberateľ starobného dôchodku) ešte stále pracuje. Možno mu aj jemu poukázať 2% dane alebo to v takomto prípade možné nie je?

Ak je rodič poberateľom starobného dôchodku k 31.12.2025, spĺňa podmienku uvedenú v § 50aa zákona o dani z príjmov a teda je možné mu poukázať podiel zaplatenej dane bez ohľadu na to, či rodič naďalej pracuje alebo nie.

17 - Čo v prípade, ak rodič zomrie v období od podania daňové priznania po výplatu asignácie dane (teda napríklad v období od konca marca po august 2026)?

Právo na vyplatenie podielu zaplatenej dane pre rodiča zaniká smrťou rodiča (§ 50aa ods. 9 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov). Sociálna poisťovňa teda v takomto prípade podiel zaplatenej dane nevyplatí. Zároveň tento „nárok“ neprechádza na iné osoby a ani sa nestáva predmetom dedičského konania.

18 - Môže zamestnanec poukázať 2% dane rodičovi, ak spätne požiadal o priznanie starobného dôchodku?

Splnenie podmienok dovŕšenia dôchodkového veku a vyplácania jedného z dôchodkov overuje Sociálna poisťovňa (§ 50aa ods. 6 ZDP). Tieto údaje Finančnému riaditeľstvu SR poskytne bezodkladne. Ak Sociálna poisťovňa zašle Finančnému riaditeľstvu SR informáciu o tom, že rodič k 31.12.2025 je v tzv. procese rozhodovania o poberaní niektorého z dôchodkov, potom Finančné riaditeľstvo SR počká na informáciu, ako Sociálna poisťovňa v danej veci rozhodla. Ak rodič v zozname od Sociálnej poisťovni má uvedené, že nesplnil ustanovené podmienky ohľadne dovŕšenia dôchodkového veku a vyplácania jedného z dôchodkov (aj v prípade, ak rodičovi nebol dôchodok priznaný spätne), potom správca dane daňovníkovi zašle oznámenie o zániku nároku na poukázanie podielu zaplatenej dane pre rodiča.

19 - Môže zamestnanec poukázať 2% dane rodičovi poberateľovi invalidného dôchodku, ak ešte nedovŕšil dôchodkový vek?

Nie, takémuto rodičovi nie je možné poukázať 2% zaplatenej dane. Podmienkou pri rodičoch, ktorí sú poberateľmi invalidného, výsluhového alebo invalidného výsluhového dôchodku je dovŕšený dôchodkový vek k 31.12.2025.

20 - Môže zamestnanec podať dve vyhlásenia - jedno s 2% pre organizáciu a jedno s údajmi rodičov? Nie, daňovník podá iba jedno vyhlásenie s údajmi o organizácii, aj s údajmi rodičov.

21 - V minulých rokoch podávala za zamestnanca vyhlásenie na poukázanie 2% nezisková organizácia a tá ich odniesla priamo na daňový úrad. Vo Vyhlásení sú však teraz rodné čísla rodičov, ako postupovať?

Daňovník môže odnieť Vyhlásenie na poukázanie podielu zaplatenej dane a Potvrdenie o zaplatení dane na ktorýkoľvek daňový úrad sám, alebo môže poslať tieto dokumenty poštou na adresu daňového úradu.

22 - Môže byť Vyhlásenie vytlačené aj čiernobielo alebo musí byť vytlačené farebne? A môže byť na druhej strane Vyhlásenia prázdne (nevyplnené) Potvrdenie o zaplatení dane?

Vyhlásenie na poukázanie podielu zaplatenej dane stačí vytlačiť čiernobielo. K druhej otázke FR SR uvádza: Správcomi dane možno predložiť dva samostatné listy - na jednom liste bude vyplnené „vyhlásenie“ a na druhom liste bude potvrdenie o zaplatení dane vystavené zamestnávateľom daňovníka; to znamená, že na druhej strane potvrdenia o zaplatení dane sa nemôže nachádzať nevyplnené štruktúrované tlačivo „vyhlásenia“ a taktiež na druhej strane „vyhlásenia“ sa nemôže nachádzať nevyplnené štruktúrované tlačivo potvrdenia o zaplatení

dane. Alebo možno uplatniť druhý postup: Správcomi dane možno predložiť všetko na jednom liste pri obojstrannej tlačí vyplnené na jednej strane „vyhlásenie“ a na druhej strane listu potvrdenie o zaplatení dane vystavené zamestnávateľom daňovníka; ak sú teda obidve tlačivá vytlačené na jednom liste, je potrebné vyplniť ich na tomto jednom liste.

23 - Akým spôsobom dostane rodič 2% dane? Nie je potrebné v daňovom priznaní, ani vo Vyhlásení niekde uviesť číslo účtu alebo adresu rodiča? Alebo musí niečo nahlásiť rodič?

Poukázanie podielu zaplatenej dane vo výške 2% rodičovi/rodičom je možné prostredníctvom podaného daňového priznania k dani z príjmov FO alebo prostredníctvom tlačiva vyhlásenia. Po splnení zákonných podmienok prevedie správca dane podiely zaplatenej dane (2%) Sociálnej poisťovni do štyroch mesiacov po termíne na podanie daňového priznania (vyhlásenia). Sociálna poisťovňa konkrétnu sumu rodičovi poukáže spolu s dôchodkom. Z uvedeného dôvodu nie je potrebné uvádzať číslo účtu rodiča, ani adresu rodiča. Rovnako tak nemusí nič robiť rodič, aby 2% zaplatenej dane dostal.

24 - Čo sa stane v prípade, ak v daňovom priznaní alebo vo Vyhlásení bude uvedený rodič, ktorý je napr. na predčasnom dôchodku a ešte nedovršil dôchodkový vek?

Ak správca dane na daňovom úrade zistí, že Vami uvedený rodič ešte nedovršil k 31.12.2025 dôchodkový vek, pošle daňovníkovi oznámenie o zániku nároku na poukázanie podielu zaplatenej dane pre rodiča.

25 - Zamestnanec oznámil správcovi dane predĺženie lehoty na podanie daňového priznania za rok 2025. Môže aj v tejto predĺženej lehote poukázať 2% rodičom?

Áno, aj v daňovom priznaní k dani z príjmov FO za rok 2025 podanom v predĺženej lehote môže daňovník vyplniť údaje o rodičoch za účelom poukázania 2% zaplatenej dane.

26 - Zamestnanec podáva daňové priznanie a prvýkrát mu vyšlo, že mám daňový nedoplatok. Nemá pridelené OÚD a teda nemôže daň zaplatiť. V daňovom priznaní vyplnil aj údaje o rodičoch. Budú im poukázané 2% dane, ak nebude daň uhradená do 31.3.2026?

Ak Vám správca dane nedoručí oznámenie o pridelenom osobnom účte daňovníka do 31.3.2026, splatnosť dane sa posúva. To znamená, že ak obálku s číslo OÚD prevezme daňovník na konci apríla, na úhradu dane má 8 dní. Ak v tejto lehote daň zaplatí, správca dane poukáže 2% zaplatenej dane jeho rodičom.

27 - Podiel zaplatenej dane 2% sa bude rodičom poukazovať automaticky? Zamestnanec nechce, aby boli 2% darované otcovi, ktorý ich nevychoval, nestaral sa.

Podiel zaplatenej dane (2%) môže daňovník rodičom poukázať dvomi spôsobmi: 1./ v daňovom priznaní v lehote na podanie daňového priznania - za rok 2025 je lehota na podanie daňového priznania 31.3.2026, prípadne v predĺženej lehote alebo 2./ na samostatnom tlačive Vyhlásenia podľa § 50 ods. 1 písm. a) predloženom správcovi dane v lehote do 30. apríla po skončení zdaňovacieho obdobia, ak ide o daňovníka, ktorému zamestnávateľ vykonal ročné zúčtovanie; povinnou prílohou je v tomto prípade potvrdenie od zamestnávateľa, že daň za zdaňovacie obdobie, za ktoré sa ročné zúčtovanie vykonalo, bola daňovníkovi zrazená alebo daňovník nedoplatok na dani za zdaňovacie obdobie, za ktoré sa ročné zúčtovanie vykonalo, vysporiada v správnej výške do lehoty na podanie vyhlásenia. Potvrdenie vystaví zamestnávateľ na žiadosť zamestnanca.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že k poukázaniu 2% rodičom nedochádza automaticky, daňovník musí podať Vyhlásenie na poukázanie podielu zaplatenej dane (spolu s potvrdením o zaplatení dane), a to v lehote do 30.4.2026. Ak nechce, aby boli 2% poukázané otcovi, uvedie daňovník vo Vyhlásení iba údaje matky.

28 - Zamestnanec podáva daňové priznanie a chce poukázať aj 2% rodičovi. Formulár však vypisuje chybu. Vypočítaná daň vyšla 2 600 eur, túto daň mal aj zrazenú cez preddavky. Uplatňuje si daňový bonus na 3 deti v sume 3 600 eur. Prečo nemôže poukázať rodičovi 2% zo sumy 2 600 eur?

Podiel zaplatenej dane pre rodiča sa počíta zo sumy dane zníženej o daňový bonus na vyživované deti a o daňový bonus na zaplatené úroky. V tomto prípade je suma daňového bonusu vo vyššej sume ako vypočítaná daň, preto na riadku 64 daňového priznania typu A máte 0 a nemá teda možnosť poukázať rodičovi 2% zaplatenej dane. Ak by vypočítaná daň bola napr. 4 000 eur, bolo by možné rodičovi 2% poukázať a to zo sumy 400 eur ($4\,000 - 3\,600$), t.j. rodič by dostal 8 eur.

Zdroj: www.financnasprava.sk